

Forslag til Forespørgselsdebat om de eskalerende husleje priser, om en forhøjelse af boligsikringen og om de høje varmepriser

(Medlem af Inatsiartut Hans Enoksen, Partii Naleraq)

Svarnotat

(Medlem af Naalakkersuisut for Bolig, Byggeri og Infrastruktur)

Medlem af Inatsiartut Hans Enoksen, Partii Naleraq, har rejst forslag til en forespørgselsdebat om et meget bredt emne, som berører flere forskellige departementsområder, og som bliver vanskeligt at komme med et kort svar til. Derfor agter jeg at komme med nogle meget generelle og overordnede betragtninger.

Det fremgår af Grønlands Statistik, at den skattepligtige indkomst er steget med 22 % i perioden 2006 frem til 2014. Det fremgår også, at forbrugerprisindexet i samme periode er steget med 25,6 %.

A/S Boligselskabet INI oplyser følgende tal, også for perioden 2006 til 2014:

Huslejen er steget med 29,2 %

Varmeudgiften er steget med 73,7 %

Vandudgiften er steget med 21,2 %

Den samlede boligudgift (husleje, varme og vand) er steget med 37,5 %

Det er altså korrekt, at indkomster i perioden 2006 til 2014 ikke er steget nær så meget som forbrugerpriserne eller som huslejerne. Her skal man dog være opmærksom på, at boligsikringen er med til at dæmpe prisudviklingen for den gruppe lejere, som har den laveste indkomst.

Varmeudgiften er i perioden kommet til at udgøre en større del af husstandens samlede boligudgifter, da varmeudgiften i 2006 udgjorde 20 %, men i 2014 udgør 24,6 %.

Medlem af Inatsiartut Hansen Enoksen, nævner at der er mange tomme boliger, som trækker udgiftsniveauet op i boligafdelingerne. Hovedreglen er naturligvis, at når en boligblok rømmes, så skal al varme, vand og el lukkes ned.

Naalakkersuisut er i disse år i færd med at udarbejde Sektorplaner for alle områder under Selvstyret. For boligområdet betyder det, at Naalakkersuisut allerede i år tager fat på de byer, som der foreligger sektorplaner for. Det kommer til at betyde nedrivning af gamle boliger, som er for dyre og som betyder at huslejen stiger. Det betyder også, at der nogle steder må planlægges nyt boligbyggeri.

Sektorplanerne vil altså medføre, at der bliver fokus på effektivitet i drift af udlejningsboliger, og at lejerne samles i de driftsmæssigt mest effektive boliger. Dermed er det forventningen, at huslejerne ikke kommer til at stige og derimod kan falde, efterhånden som anbefalingerne i sektorplanerne bliver udmøntet.

Dermed kan der håbes på, at når huslejen ikke stiger, og i nogle tilfælde falder, at lejernes restancer i den offentlige boligmasse vil falde. Dermed er der startet en positiv spiral, som vil have en positiv effekt på boligafdelingernes økonomi.

Nukissiorfiit oplyser om fjernvarmeprisen, at den fra 2006 til 2014 er steget fra 0,52 kr./kWh til 0,81kr. /kWh. Det vil sige at prisen er steget med 55,8 %. Tilsvarende er olieprisen pr. liter i samme periode gennemsnitligt steget fra 3,64 til 6,32 kr., svarende til 74 %. Den højere stigning i olieprisen skyldes, at prisstigninger i olie i 2014 først blev indregnet i taksten i 2015.

I 2004 tog det daværende Naalakkersuisut som bekendt initiativ til at ændre prisstrukturen på energiområdet fra ensprissystemet til den såkaldte ensprisreform. Hvor priserne på el, vand og varme under ensprissystemet var ens i hele landet, blev det med ensprisreformen indført, at priserne på el og vand skulle tage udgangspunkt i de lokale enhedsomkostninger. Det har betydet, at el- og vandpriserne er steget i mange mindre byer og bygder, da der typisk betales maksimaltarif.

Det blev med reformen besluttet, at varmeprisen skulle være den samme i hele landet, og at varmeprisen skal være baseret på olieprisen. Baggrunden er, at udgifterne til fjernvarme skal svare til varmeudgifterne hos borgere, der har eget oliefyr. Det betyder, at varmeprisen er forholdsvis høj, men at alle betaler det samme for varmen. Da en del af varmen produceres via vandkraft og restvarme fra elproduktionen, er indtægterne fra varme med til at dække den rabat på el og vand, der gives til fiskeindustrien, samt det loft, der sættes på el- og vandpriserne via maksimaltarifferne. Naalakkersuisut er i gang med at udarbejde et forslag til, hvordan priserne på el, vand og varme kan fastsættes, så priserne i højere grad er baseret på solidaritet og retfærdighed. Forslaget ventes fremlagt i 2017.

Når lejerne direkte kan se deres varmeforbrug og afregner efter forbruget, sker der et fald i forbruget. Derfor er Naalakkersuisut også af den holdning, at der skal arbejdes for en individuel afregning af varme.

I forbindelse med behandling af beslutningsforslaget fra Demokraterne om dette emne (FM 2016 pkt. 53), er det besluttet, at der udarbejdes en redegørelse om installering af individuelle varmemålere, hvor der i dag er kollektiv afregning. Redegørelsen skal blandt andet beskrive, hvilke tekniske løsningsmuligheder, der anbefales i de forskellige dele af boligmassen, samt organisering og finansiering af opgaven. Som foreslået af Anlægsudvalget skal redegørelsen desuden indeholde en tidsplan for, hvornår alle landets kedel- og varmecentraler er overdraget til Nukissiorfiit.

Det er velkendt, at der i forhold til de sociale ydelser eksisterer en række samspilsproblemer, samt at den nuværende boligsikringsordning ikke har en hensigtsmæssig udformning. Der er derfor lagt op til, at der i 2017-2018 skal igangsættes et større analysearbejde, der skal munde ud i forskellige løsningsmodeller på disse problemstillinger. Allerede i efteråret planlægger Departementet for Familie, Ligestilling og Sociale Anliggender således et seminar om offentlig hjælp, hvor en lang række af disse problemstillinger vil blive drøftet. Arbejdet med at finde varige og bæredygtige løsninger er vanskeligt og nye modeller må derfor gennemarbejdes nøje.

Med disse ord, vil jeg overlade debatten til Inatsisartut.